

LAKIALOITE 104/2014 vp

Laki eläinsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Hallitusohjelman mukaan eläinsuojelulakia uudistetaan eläinten hyvinvoinnin tilan parantamiseksi. Merkittävimpiä puutteita eläinten hyvinvoinnissa on havaittavissa tuotantoeläimillä. Eläinten hyvinvoinnista on kuitenkin saatavissa nykyisin merkittävästi enemmän tietoa kuin vuonna 1995, jolloin nykyinen eläinsuojelulaki on hyväksytty. Eettisen elintarviketuotannon keskeinen tekijä on tuotantoeläinten hyvinvointi. Nyt eläinsuojelulain uudistus on kuitenkin viivästyksessä merkittävästi. Tämän vuoksi on tärkeää uudistaa lakia ainakin siten, että se tuo pikaisesti parannuksia tuotantoeläinten oloihin. Tässä lakialoitteessa tavoitellaan parannuksia nautojen oloihin, sillä ne ovat merkittävä tuotantoeläinryhmä. Suomessa elää vajaat miljoona nautaa.

Nautojen lajityypillisen käyttäytymisen ja liikkumisvapauden mahdollistamiseksi tässä lakialoitteessa ehdotetaan nautojen pitämistä parsinavetoissa kiellettäväksi siirtymäajalla vuo-

teen 2030 mennessä. Aloitteen mukaisesti toiminnassa olevat navetat tulisi muuttaa pihatto-navetoiksi tai lopettaa 1.1.2030 mennessä. Uusien parsinavetoiden perustamiskielto astuisi voimaan 1.1.2016, mistä alkaen ei olisi mahdollista saada investointitukea parsinavettaan. Tällä hetkellä parsinavetoissa kasvatettavat naudat tulee päästää laitumelle tai muuhun jaloittelutilaan 60 päivänä toukokuun ja syyskuun välillä, mutta siirtymäajalla parsinavetoita koskisi ympärivuotinen nautojen ulkoiluveto.

Lakialoitteessa esitetään lisäksi, että vasikoille tehtävän sarven aiheen tuhoamisen eli nupoutuksen yhteydessä kivunlievitys ja hoito muuttuu lakisääteiseksi, että vasikan pitoa yksittäiskarsinassa ilman lääketieteellistä syytä rajoitettaisiin korkeintaan yhteen viikkoon ja että laidunnus- ja jaloitteluveto muuttuu kosemaan kaikkia nautoja.

Ehdotetut lakimuutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2016.

PERUSTELUT

Voimassa olevan eläinsuojelulain tavoitteena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta. Tavoitteena on edistää eläinten hyvää kohtelua. Lisäksi lain kolmannen pykälän mukaan tarpeettoman kivun

ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty ja eläintenpidossa tulee ottaa huomioon eläinten fysiologiset tarpeet ja käyttäytymistarpeet. Tällä hetkellä nämä periaatteet eivät käytännössä toteudu nautojen osalta riittävällä varmuudella.

Parsinavetat

Eläinsuojelulain 4 §:n mukaan eläimen pitopaikassa on otettava huomioon kunkin eläinlajin tarpeet. Lain 6 §:n mukaan eläimen sitominen kärsimystä tuottavalla tavalla on kielletty ja lisäksi eläimen on saatava liikkua. Noin puolet suomalaisista nautoista elää elämänsä parsinavetassa. Parsinavetassa naudat elävät kytkettynä tilaan, jossa ne pystyvät nousemaan ylös, seisomaan ja laskeutumaan makuulle, mutta muu liikkuminen, kuten jaloittelu, ei onnistu. Kytkettyinä oleminen rajoittaa voimakkaasti naudan mahdollisuuksia olla kanssakäymisissä toisten nautojen kanssa sekä normaalia keuhonhoitoa. Naudat elävät koko elämänsä ihmisen niille tarjoamissa olosuhteissa, joten navetoiden laadulla on suuri merkitys eläinten hyvinvoinnille. Parsinavetassa kytkyessä olevan naudan liikkumismahdollisuudet ovat mitättömät. Kytkemisen on otaksuttu rajoittavan voimakkaasti motivoituneita käyttäytymistarpeita niin paljon, että turhautumisesta kielivää stereotyyppistä käyttäytymistä, kuten nojaamista tai kielenpyörittelyä, voi kehittyä. Parsi ja kytkyt rajoittavat myös makuulle käyvän ja ylös nousevan eläimen liikesarjaa ja mukavuutta ja altistavat lehmän vedinvammoille. Myös ihmisten suhtautuminen nautojen parressa pitämiseen on tutkimusten mukaan keskimäärin kielteistä.

Koska lehmien koko on jalostuksen tuloksena voimakkaasti kasvanut ja yhä suurempi osuus suomalaisesta lypsykarjasta on kookkaampia holstein-nautoja, ovat parret nykylehmiä elinpaikoiksi usein auttamattomasti liian pieniä. Pihattonavetta tarjoaa keskimäärin parsinavettaa paremmat edellytykset nautojen hyvinvoinnille, sillä pihatossa nautoja ei kytketä paikoilleen. Pihattonavetat ovat lehmille selvästi parsinavettaa lajinmukaisempi ympäristö. Pihatossa lehmät saavat vapaasti liikkua makuuparsien, ruokintatilan ja lantakäytävän välillä sekä seurustella keskenään.

Parsinavetoiden kieltäminen siirtymäajalla olisi luontevaa eurooppalaista ja pohjoismaista eettistä kehitystä, jossa tunnustetaan eläinlajien tarpeet, oikeudet ja arvo yksilönä. Muualla Eu-

roopassa parsinavetoista ollaan luopumassa. Ruotsissa valmistellaan eläinsuojelulain uudistusta, jonka yhteydessä parsinavetoista ollaan luopumassa siirtymäajalla. Tanskassa uusien parsinavetoiden rakentaminen kiellettiin vuonna 2010. Norjassa uusia parsinavettoja ei saa enää rakentaa ja kaikista parsinavetoista luovutaan vuoteen 2034 mennessä. Itävallassa on vuodesta 2007 alkaen tarvittu erillislupa parsinavettaan.

Vasikan pitopaikka

Eläinsuojelulain 4 §:n mukaan eläimen tarpeet on otettava huomioon niiden pitopaikassa. Nauta on sosiaalinen eläin, joka luonnontilassa elää pienissä perheyksiköissä. Vasikan lajityypillisen elämän sekä fyysisen ja sosiaalisen kehityksen kannalta on tärkeää, että se siirretään mahdollisimman varhain ryhmäkarsinaan. Mikäli vasikan pitoon yksittäiskarsinassa ei ole vakavan tautiriskin kaltaista eläinlääketieteellistä perustetta, vasikat tulisi siirtää ryhmäkarsinaan viikon ikäisinä. Nykylainsäädäntö sallii vasikan pitämisen yksittäiskarsinassa jopa kahdeksan viikkoa.

Ulkoilu ja laidunnus

Eläinsuojelulain 6 §:n mukaan eläimille on taattava oikeus liikkua. Ulkoillessaan lehmät saavat paremman mahdollisuuden lajityypilliseen käyttäytymiseen. Ulkoilun ja laidunnuksen on havaittu parantavan lehmien hyvinvointia. Tällä hetkellä kuitenkin huomattava osa suomalaisista nautoista ei pääse elämänsä aikana lainkaan laitumelle tai muuten ulos.

Vähäisemmästäkin jaloittelusta on etua, mutta erityisesti laidunnus kohentaa lypsylehmien hyvinvointia monella tavoin. Liikunta joustavalla alustalla parantaa sorkkaterveyttä ja lihaskuntoa. Laitumella lehmät voivat elää sosiaalista laumaelämää, syödä ja märehtiä vapaasti ja ne mahtuvat esimerkiksi lepäämään täysin ojentuneina. Osa-aikainenkin laiduntaminen parantaa lehmien tuotosta, sillä tuore ruoho on naudalle parasta ravintoa.

Vasikan sarviaiheiden tuhoaminen

Eläinsuojelulain 3 §:n mukaan tarpeettoman kivun ja tuskan tuottaminen eläimille on kielletty. Tuotanto-olosuhteissa nautojen sarvet voivat olla vaaraksi toisille nautoille ja ihmisille. Tämän vuoksi vasikat useimmiten nupoutetaan eli niiden sarviaiheet tuhotaan polttamalla. Toimenpide aiheuttaa vasikan päähän kaksi kolmannen asteen palovammaa. Nupoutuksen saa nyky-lainsäädännön mukaan tehdä ilman minkäänlaista kivunlievitystä. Suomen Eläinlääkäriliitto ja Helsingin yliopiston eläinlääketieteellinen tiedekunta suosittelevat, että eläinlääkäri rauhoittaa vasikan toimenpidettä varten, sarviaiheisiin tehdään paikallispuudutus ja vasikalle annetaan

toimenpiteen jälkeen tulehduskipulääkettä. Ilman kivunlievitystä suoritettu nupouttaminen aiheuttaa vasikoille tutkimusten mukaan voimakasta kipua ja stressiä, joka olisi mahdollista välttää helposti. Puuduttaminen ja kipulääkkeen käyttö takaavat myös sen, että vasikan yleisvointi pysyy niin hyvänä, että se jaksaa syödä, eikä sen terveydentila notkahda. Tässä aloitteessa katsotaan, että puudutuksen ja kipulääkityksen voi suorittaa muu kuin eläinlääkäri, mikäli siihen on saatu asianmukainen koulutus.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

eläinsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään eläinsuojelulain (247/1996) 4 §:ään uusi 2 ja 3 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 4 momentiksi, 6 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, ja 7 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 498/2013, uusi 3 momentti, jolloin nykyiset 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi, seuraavasti:

4 §

Eläinten pitopaikka

Säädettäessä nautaeläinten pitopaikoista otetaan huomioon nautojen lajityypillinen tarve liikkua, mikä poissulkee parsinavetan. Parsinavettaan ei tällöin voi myöskään saada investointitukea.

Lisäksi nautaeläinten pitopaikasta säädettäessä otetaan huomioon vasikoiden lajityypilliset tarpeet laumansa jäsenenä. Tämän vuoksi yli viikon ikäistä vasikkaa ei saa pitää yksittäiskarsinassa.

nassa, jollei siihen ole eläinlääketieteellistä syytä.

6 §

Eläinten kohtelu

Säädettäessä nautojen kohtelusta nautojen lajityypilliset tarpeet huomioiden nautojen sitominen kiinni parteen on kiellettyä, ja lisäksi nautoille on tarjottava pihattonavetassa mahdollisuus ulkoiluun kesäaikaan. Parsinavetassa mahdollisuus on tarjottava siirtymäajalla päivittäin vuoden ympäri.

7 §

Eläimille suoritettavat toimenpiteet

noastaan asianmukaista kivunlievitystä ja kivun hoitoa käyttäen.

— — — — —
Tarpeettoman kivun ja tuskan estämiseksi on sarven aiheen tuhoaminen vasikalta sallittu ai-

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-
kuuta 2016.

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 2014

Anni Sinnemäki /vihr
Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Tuija Brax /vihr
Johanna Karimäki /vihr
Satu Haapanen /vihr

Ritva Elomaa /ps
Ville Niinistö /vihr
Jani Toivola /vihr
Osmo Soininvaara /vihr
Silvia Modig /vas